

Jubileumi tanulmányút a Felvidéken

Születésének gyökereihez tért vissza a 160 éves Erdészeti Lapok

Az Erdészeti Lapok megalapításának 160 éves jubileuma kapcsán, az Országos Erdészeti Egyesület küldöttsége szakmai tanulmányúton vett részt a Felvidéken, ahol vendéglátónk a Szlovák Állami Erdőgazdaság (LESY SR) volt. Az út programjának méltó záróakkordját jelentette egyesületi folyóiratunk megalapításának, születésének helyet adó Selmecbánya – erdész szívvel és erdész szemmel – emblematikus színhelyeinek felkeresése is. A Szerkesztőbizottság tagjain kívül az Egyesület Szakmai Munkacsoportjának képviselői is részt vettek a jubileumi rendezvényen.

A badíni őserdőben

A mintegy 20 fős küldöttséggel, 2022. október 13-án indulunk felvidéki tanulmányutunkra. A tanulmányút egyik főszervezője, egyben az OEE Felvidéki Helyi Csoportjának elnöke, *Bakay László* betegsége miatt sajnálatos módon nem tudott részt venni utunkon. Az elnököt útikalauzként és tolmácsként kollégája, *Rományik György* erdőmérnök, a Lévai Erdőgazgatóság munkatársa helyettesítette.

Csapatunk Balassagyarmatról indulva, késő délelőtt találkozott *Riša Michal* erdészvezetővel (LESY SR, Staré Hory) Badín (Erdőbádony) településen. Közös meglepetés volt a badíni őserdő. Az őserdő csodálatos őszi képet mutatott. A változatos szerkezettel megújuló állományrészekből kimagasló, több száz éves famatuzsálemek mellett, a holtfa legkülönbözőbb típusaival is találkoztunk a területen.

A délután folyamán Besztercebányára érkeztünk, ahol először megkoszorúztuk *Decrett József* szobrát, majd a LESY SR Vezérgazgatóságára mentünk, ahol *František Král* erdőmérnök, projektmenedzser volt a házigazdánk.

A vezérgazgatóság – magyar szakmatörténeti szempontból is jelentős – patinás épületében, házigazdánk prezentációval mutatta be a Szlovák Állami Erdőgazdaságot (LESY SR), amely 1999-ben jött létre, hat korábbi gazdaság összevonásával.

A LESY SR közel 880 ezer hektár erdőterületet kezel, 2022. január 1-től 12 nagyobb szervezeti egységével, valamint két speciális erdészeti üzemével. Összesen 94 erdészeti egységgel dolgoznak, több mint 3300 alkalmazottal.

A klasszikus erdőgazdálkodási feladatok mellett 135 vadászterületük van, mintegy 450 ezer hektáron. Érdekesség, hogy 70 horgászvizet is kezel az erdőgazdaság.

Ezekon felül az ökoturisztikai létesítményeknek is jelenős a szerepe, a fontosabbak: 40 erdei tanösvény, több mint 240 km hosszúsággal, 150 vadászház és három vadászkastély.

Szakmai tevékenységi körük széles palettáját színesíti még, hogy különféle erdei delikatesz termékeket is készítenek és forgalmazznak: borokat, mézeket, teákat, vadhúsból készült finomságokat.

Az előadást követően megtekintettük Besztercebánya történelmi főterét és környékét, majd elfoglaltuk a szállásunkat a Breznóbánya környéki hegyekben.

Tanulmányutunk második napját a Felsőgarami Erdészeti Üzem (OZ Horehronie) területén, Cserpatak (Osrbli) községben kezdtük. Itt *Schöber Igor* a Felsőgarami Erdészeti Üzem termelési és technikai igazgatóhelyettese, *Pepich Miroslav* a Krám Erdészeti vezetője (korábbi helyi erdészvezető), valamint *Ramaj Juraj* (a Felsőgarami Erdészeti Üzem vezetője) fogadtak bennünket. Cserpatak község határában megtekintettük az 1996 nyarán viharkárral érintett területeket.

Az erdészeti területén 1000 hektáron mintegy 500 ezer m³ faanyag károsodott, mindössze 10 perc leforgása alatt! A kárfelszámolást a vihar után rögtön elkezdték. Mintegy 230 hektáron természetes erdőfelújítás történt, míg a többi területen burkolt gyökerű csemeték felhasználásával végeztek mesterséges erdőfelújítást lucfenyővel, jegenyefenyővel, bükkal és hegyi juharral. A kárelhárítás és az újraerdősítés, erdőfelújítás minden tekintetben sikeres volt. Vendéglátóink archív és idősoros fotókkal szemléltették az emberfeletti fakitermelési, értéktmentési és rekonstrukciós munkálatokat.

Decrett József küldöttségünk által megkoszorúzott szobra Besztercebányán, a Vezérgazgatóság épülettömbje mellett

A LESY SR Vezérigazgatóságának történelmi épülete előtt

Délutáni programunk során Feketebalog (Čierny Balog) község határában *Tomkuliak Eduard*, a Šaling Erdészeti vezetője és *Folko Ľuboslav*, az erdészeti technikus fogadott bennünket. Itt az erdészet területét jelenleg is érintő erdővédelmi problémákba avattak be.

A térségi erdők Pro Silva minősítésűek. 2004-ben a szomszédos területrészeket szélkár érintette. Mintegy 10–15 ezer m³ károsodott lucfenyő faanyagot nem dolgoztak fel, ami miatt felszaporodott a betűzőszű (*Ips typographus*).

2016-ig sikeresen ellenálltak a szűkárósnak, innentől kezdve azonban jelentősen, közel 2,5-szeresére növekedett a kényszerű fakitermelés mértéke az érintett 3600 hektáros területen. Amíg 2017-ben 50 ezer m³ faanyagot termeltek ki, addig 2019-re ez a mennyiség már 106 ezer m³-re növekedett.

A védekezések során Theysohn-féle réscsapdákat alkalmaztak vonalak mentén, valamint a vékony faanyagot helyben eltűzelték. A tavalyi évig úgy vélték, hogy sikerült megelőzni a károkat, de a 2022-es extrém száraz év miatt újabb szűkárósnak indult meg, így az értékmentés és a további károk megelőzése érdekében ismét nagy mennyiségű fát kell letermelniük, lehetőség szerint minél előbb.

Az este folyamán az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága ülést tartott, ahol a Lapok következő számainak aktualitásairól folyt egyeztetés.

Tanulmányutunk harmadik és egyben utolsó napján, október 15-én csapatunk Selmecebányára látogatott, folyóiratunk 160. éves jubileumának jegyében. Egyesületünk elnökével, *Kiss Lászlóval* és a Felvidéki Helyi Csoport csatlakozó tagjaival jártuk be a várost.

Selmec nevezetességeit, Lapunk helyi vonatkozásait *Kiss Csaba*, az Erdészettörténelmi Szakosztály kiemelkedő háttérrel felvértezett elnöke, a Szerkesztőbizottság tagja mutatta be.

Cserpatakon, a vibarkár után 26 évvel

Az Erdészeti Lapok első nyomdája, a Joerges Nyomda épülete Selmecebányán

Városi túránk során érintettük az alsó evangélikus temetőt, majd megkoszorúztuk a Zsembery-ház falán *prof. dr. Wilckens Heinrich Dávid* emléktábláját.

A selmecebányai Erdészeti Palota főbejáratánál

A Szentháromság tér érintésével útba ejtettük az Erdészeti Lapok nyomtatásának kezdeti helyszínét, a Joerges Nyomdát. Panorámás sétánk utolsó célpontja az Erdészeti Akadémia volt, ahol a növénytan előadóteremben emlékeztünk meg az erdészeti felsőoktatás múltjáról és a pontosan egy évtizede történt, „másfél évszázados” ünnepi konferenciáról.

Ebédünket a Kachelman étteremben elköltve, élményekkel és értékekkel gyarapodva vettük utunkat Balassagyarmat felé.

A program szervezéséért szeretnénk köszönetet mondani valamennyi kedves helyi házigazdánkknak, a Szlovák Állami Erdőgazdaság (LESY SR) vezetésének és kollektívájának – kiemelten programunk fő koordinátorának, *František Král* erdőmérnök, projektmenedzser úrnak.

Kiemelt hálával tartozunk *Bakay László* és *Rományik György* erdőmérnököknek. Együttal köszönjük az Országos Erdészeti Egyesület háttérét és támogatását!

Dr. Andrési Dániel,

OEE Szakmai Munkacsoport, KEFAG Zrt.

Fotó: **Dr. Csóka György, Kiss Csaba**